

SCRIITORUL ION IONESCU BOTENI

ION CHELCEA

Ion Ionescu Boteni — pe numele său adevărat Ion Croitoru — s-a născut în ziua de 12 iulie 1881. Anul morții : 15 iunie 1949. A trăit deci 68 de ani. Face partea dintr-o familie de moșneni scăpătați din satul ce-i poartă numele.

Școala și-o începe în satul său, care pe atunci era „peste gărlă“ și în care se putea număra doar două fete... Anica și Filofteia Popii¹. „N-aveam clădire. Țineam iarna copii într-o cociobă cu pereții desgărdinați. Soba scotea fum. Acoperișul era rupt și pomesteala de jos se făcea noroi, când se porneau ploi mari stăruitoare“.

În sat învață 5 ani și când să treacă în cl. VI-a, într-o zi caldă de august a trebuit să plece. Unde? la București, unde se pare că avea o rudă. Dar nu stă mult. Doar două luni, după care se întoarce ca să învețe carte mai departe la școala din oraș... unde a lăsat pe mulți târgoveți în urmă „și opinca lui sta cu cinste în băncile frumoase, alături de ghetele lustruite ale băieților de boier“³.

Înzestrat cu calități la învățătură, băiatul lui Niță Croitoru din Boteni — Muscel, în cele din urmă — și ia licența în litere și drept la București și ajunge profesor în orașul Câmpulung Muscel.

Ion Ionescu Boteni, care mai târziu își zice doar „Ion Boteni“, cola-

borează la „Sămănătorul“ lui N. Iorga, și rândurile acestuia elogioase la adresa scriitorului, se explică, în parte, poate și din acest motiv. Pentru că Titu Maiorescu era puțin... de altă părere în privința scrisului său și „dintele vremii“ i-a dat dreptate acestuia. Titu Maiorescu îi scoate în lumină „stilul îngrijit, limba corectă, dar că „nici un conflict sufletească mai adânc nu întrerupe lăncezeala unei idei, după tipic“... figuri de conveniență cu vorbe la fel“... „o idilă de la oraș, precum cea dintâi fusese de la țară scrise în același stil dulceag“⁴.

Ceea ce denotă că nu e ușor să te lansezi nici în literatură. Ne gândim însă că Ion Ionescu Boteni a fost acela care pentru prima dată a scos din anonim satul Boteni și Muscelul chiar. În ce fel este o altă problemă. Adevărul e că Ion Ionescu Boteni în anul 1907 scoate la Câmpulung, capitala județului său „Muscelul“, prima revistă literară care apare pe plaiurile sale natale, pân-aici existând doar gazete de partid — revistă la care colaborează și Topârceanu. Aici proza era reprezentată de Ion Ionescu Boteni și M. Lungeanu, poezia de D. Nanu⁵.

De semnalat însă că Ion Ionescu Boteni mutat în București (1910) lucrează la o altă revistă literară, „Că-

minul nostru“, revistă săptămânală pusă „sub îngrijirea lui“.

În această revistă și publică scriitorul, încă din primul număr, parte din schițele sale și lucrări mai întinse, ca spre exemplu „Florica Mantului“, aceasta în numere succesive. Una dintre cele mai izbutite dintre scrierile sale „Tata“ se află publicată în nr. 7 din 24 dec. 1910.

Prin urmare, pe lângă „Muscelul“, va trebui să alipim activității sale literare-culturale și munca depusă la „Căminul nostru“.

Ion Ionescu Boteni are publicate 8 volumele de scrieri literare (nuvele și schițe) și un roman „Moara din Vârtop“. Dar el a excelat, dacă se poate întrebuița acest cuvânt — nici pe departe în genul romanului, cât al nuvelei, dar mai ales al schiței. A publicat (în colaborare) și un manual de limba franceză, el predând această materie la unele licee din București.

N-am vrea să fim lipsiți de considerație față de înaintași. Adevărul e că pe acea vreme, pe firmamentul cultural muscelan nu străluceau decât puține stele: era C. Rădulescu Codin, care venea din sud, din Valea Mare Podgoria și care se ocupa mai mult cu folclorul, Mihail Lungeanu, care făcea literatură pe teme — și folclorice, apoi venea Dumitru Băjan, dar acesta era istoric, iar Iones-

cu Boteni se ocupa numai de literatură.

Apariția sa, cu prima scriere editată în volum, „Casa din Muscel. Nuvele și Schițe“, a stârnit aprecieri pozitive din partea lui N. Iorga. Zicea acesta: „pe câtă vreme literatura noastră dădea numai chipuri de țărani ideali, care erau din toate ținuturile și din nici unul“... „țăranul muscelan, o mândrie a neamului zăcea uitat în acele frumoase clădiri albe din curțile cu belsug“... „astăzi el iese la iveală, uimind prin nouitatea și prin frumusețea lui“... „Trebuie a fiu al Muscelului, un fiu de la țară, din marile sate luminoase, cu aerul tare, care ridică în obraji acel sânge mult și pune flacăre tare, pentru a vorbi după cuvîntă despre „Casa din Muscel“... „El s-a găsit. E un flăcău din Boteni“... „băiat de moșnean“ — și invită la lectură cărții sale: „Poștiți cu Boteni la drum și ce-ți vedea, mi-ți spune. Da rău n-o să vă pară că ați plecat cu dânsul“...?.

Ar fi cazul, cred, selecționat, să i se editeze din lucrări. Scriitorul Ion Ionescu Boteni, om cu înfățișare aleasă, își doarme somnul de veci în cimitirul Sf. Vineri din București, pe a cărui lespede așezată orizontal stă scris: „prof. I. Boteni. Scriitor-Avocat“.

BIBLIOGRAFIA SCRIERILOR LUI ION IONESCU-BOTENI

În afară de revista literară „Muscelul“, care apare la Câmpulung Muscel (1907) — el fiind „director“ — e de amintit și rev. „Căminul nostru“, revistă săptămânală, care apare la București (1910—1911) sub „îngrijirea lui“.

1. Ion Boteni. **Casa din Muscel. Nuvele și schițe**, un vol. în 8° de 132 p. Câmpulung. Tip. G.N. Vlădescu. 1907.

2. Ion Ionescu Boteni. **Din satul nostru. Nuvele și schițe**. Ed. „Minerva“. București. 1908, 275 p.

3. I. Boteni. **Drumuri**. Biblioteca „Minervei“. București. 1910. 119 p.

4. I. Boteni. **În zile de vacanță**. București. 1910, 113 p. (Biblioteca „Minervei“. Nr. 76).

6. I. Ionescu Boteni. **Scrisoare către alegătorii colegiului al 3-lea de Cameră din Județul Muscel**. Câmpulung. 1914. 7 p.

7. I. Ionescu Boteni. **Incidente electorale. Discurs rostit la 3 iulie 1926 în adunarea deputaților**. București. 1926, 26 p.

8. I. Ionescu Boteni. **Scrisoarea din Co-gealac și alte nuvele.** Edit. ziarului „Universul”, 162 p.

9. I. Ionescu Boteni. **Pe Argeșel.** București. 1933, 192 p.

10. I. Ionescu Boteni. **Florica Mantului.** București, 149 p.

11. I(onescu) Boteni. Jules Barbier. **Li-vre de français à l'usage des élèves I-re année des écoles commerciales (gymnases et lycées) de garçons et jeunes filles,** Bu-carest. 1938, 163 p. — apoi și pentru cl. II—VIII.

12. I. Boteni. **Moara din Vârtop. Roman.** București, 1943, 288 p. + erată.

NOTE

¹ Din satul Nostru, p. 80.

² În zile de vacanță, p. 98.

³ Din satul nostru, p. 88.

⁴ V. Convorbiri Literare” XLII (1902), p. 377—379.

⁵ 1873—1943. Poet sămănătorist și tra-ducător din Corneille și Racine.

⁶ Tip. C.N. Vlădescu. Câmpulung. 1907, 132 p.

Abstract

The author presents the writer I. Ionescu Boteni, who gave literature a few volumes of short prose

and a novel. The writer was appreciated by Nicolae Iorga whose magazines he collaborated with.